

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19039651

Konu : Soru Önergeleri (7/29879-7/29880-7/29881-7/29882-7/32944-7/32947-7/34339)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 07.07.2025 tarihli ve 1657840 sayılı yazınız.
b) 03.09.2025 tarihli ve 1691507 sayılı yazınız.
c) 09.10.2025 tarihli ve 1713228 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Elif ESEN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/29879, 7/29880, 7/29881, 7/29882, 7/32944, 7/32947 ve 7/34339 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/29879 Cevap Metni (1 Sayfa)
2 - 7/29880-7/29881-7/29882 Cevap Metni (4 Sayfa)
3 - 7/32944 Cevap Metni (1 Sayfa)
4 - 7/32947 Cevap Metni (1 Sayfa)
5 - 7/34339 Cevap Metni (2 Sayfa)

7/29879
G.K.4
7/29880-29882
G.K.4
7/32944
G.K.12
7/32947
G.K.12
7/34339
G.K.20

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 760640D9-5264-4B88-86F2-B46FCAC271D5

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

İstanbul Milletvekili Sayın **Elif ESEN**'e Ait 7/29880, 7/29881 ve 7/29882 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen madde bağımlılığının önlenmesine yönelik çalışmalar, ilgili kurumlarla koordinasyon halinde, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu (BMYK) kararları ve Uyuşturucu ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı çerçevesinde yürütülmektedir.

En son yapılan BMYK toplantısı kararlarının 20 nci maddesinde ise “Yurtlarda kalan suça sürüklenmiş çocuklara yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı’nın ortak çalışma yürüterek yeni bir müdahale programı oluşturularak yüksek kurul toplantısında arz edilmesi” ifadesi yer almaktadır. Bu kararın uygulanması ise Bakanlığımız sorumluluğuna verilmiştir. Bu kapsamda yeni bir model oluşturulması için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Çalışmalar kapsamında Güçlendirici Bakım Merkezlerinin (GBM) açılarak hedef grubundaki çocukların psikiyatrik tedavi, psikoterapi ve psikososyal destek süreçlerini tek bir merkezde toplayarak tıpkı Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM) ve Çocuk Adalet Merkezleri (ÇAM) gibi tek merkezde multidisipliner müdahaleyi gerçekleştirmesi hedeflenmektedir.

Erken yaşlardan itibaren ebeveynlerle kurulan sağlıklı ilişkiler, her türlü bağımlılığın önlenmesinde koruyucu bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda Bakanlığımız tarafından olası risk durumlarına karşı ebeveyn ve çocukların desteklenmesi ve güçlendirilmesi konusunda kapsamlı bir eğitim programı olan “Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı” hazırlanmaktadır. UNICEF’in de teknik desteğiyle 0-6 yaş ebeveyn eğitimine başlanmıştır.

Eğitim programının 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modülleri tamamlanmış olup 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine dair modüllerin geliştirilmesi amaçlı çalışmalar başlatılmıştır. Hazırlanan modüllerde çocuğa yönelik ihmal ve istismarın önlenmesi, bağımlılık ve önlenmesi, akran zorbalığı gibi konulara da yer verilecektir.

Ek olarak, Bakanlığımız ile Yeşilay arasında 2 Temmuz 2018 yılında iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bakanlığımızca Aile Eğitim Programı (AEP) ve Yeşilay iş birliğindeki Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM) Eğitimleri kapsamında bağımlılık ile mücadelede farkındalık eğitimleri verilmektedir. Söz konusu hizmetleri yerine getiren meslek personeli çeşitli hizmet içi eğitimlerle desteklenmektedir. Diğer yandan, Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planında (2024-2028) “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı ve Aile Eğitim Programı kapsamında gençlere ve ailelerine kötü alışkanlıklar, bağımlılık, dijital kumar ile oyun bağımlılığı konusunda bilgilendirici eğitimler düzenlenmesi” ve “Koruyucu hizmetler kapsamında, ruh sağlığı, bağımlılık sorunları yaşayan kişilerin aileleri/bakım verenleri başta olmak üzere destek programlarının yaygınlaştırılması” faaliyetleri de söz konusudur.

Ayrıca Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla 2017 yılında başlatılan “SED

Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi” kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Sağlık Bakanlığınca madde kullanım tıbbi tedavisi tamamlanan madde bağımlısı çocuklardan bakım tedbir kararı verilenlerin sosyal uyumlarının sağlanması amacıyla bu alanda ihtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerine kabulleri sağlanmaktadır.

Bu kuruluşlar, madde bağımlısı olduğu tespit edilen çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süreçte aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlarda koruma ve bakım altında bulunan çocuklar ve aileleri psikososyal destek programına dâhil edilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir. Psikososyal destek süreçleri tamamlanan çocuklar uygun görülmesi halinde aile yanına döndürülebilmekte ya da diğer çocuk bakım kuruluşlarından hizmet almaya devam etmektedirler.

İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitelerine kabulü yapılan her çocuğa Anka Çocuk Destek Programı çerçevesinde kuruluş müdürü tarafından bir meslek elemanı, danışman olarak atanmaktadır. Danışman tarafından ilk 10 gün içinde çocuğa bireysel ihtiyaç ve risk değerlendirme (BİRDEF) formu doldurulmaktadır. Bu formla çocuğa uygulanacak psikososyal destek programının içeriği belirlenmektedir. Formda çocuğun kuruluşa geliş şekli, geliş nedeni, çocuğun eğitim durumu, ailenin ekonomik durumu, yaşadığı yer, arkadaş ilişkileri, fiziksel durumu, ruhsal durumu, madde kullanım durumu, istismar ve suça sürüklenme durumu, kişisel özellikleri, davranış sorunları ve ailevi özelliklerine ilişkin konular hakkında bilgi toplanmaktadır. Form sonrası ortaya çıkan ihtiyaç ve risklere göre çocuğa ve ailesine grup çalışmaları ve bireysel danışmanlık hizmeti verilmektedir. Anka çocuk destek programı ile her bir çocuğa özgü bireyselleştirilmiş destek programı üç aylık dönemlerle değerlendirilmekte olup uygulanan programdaki gelişmeler izlenmektedir. Değerlendirme sonrası çocuğun ailesine tekrar dönüşü, farklı bir sosyal hizmet kuruluşuna nakli ile programa devamı hususu belirlenmektedir.

Çok yönlü yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Anka Çocuk Destek Programı; Bireysel İhtiyaç ve Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF), Destekleyici Ortam Bileşenleri, Grup Çalışmaları, Bireysel Danışmanlık, Aile Çalışmaları, Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri, Krize Müdahalede Kurumsal Yaklaşım bileşenlerinden oluşmaktadır.

- *Bireysel danışmanlık çalışmalarında;* evden kaçma, kendine zarar verme davranışı, intihar, istismar mağduru, kriz yönetimi, krize müdahale ve travma modülleri uygulanmaktadır.

- *Grup çalışmaları* ise kişisel gelişim, sağlıklı yaşam, duygusal düzenleme, kişilik gelişimi ve bağımlılık olmak üzere 5 bölüm ve 78 oturumdan oluşmaktadır. Her bir oturumun 45dk sürmektedir. Kişilik gelişimi ve sağlıklı yaşam modülleri tüm çocuklara uygulanırken, suça sürüklenme, istismar mağduru olma, madde bağımlılığı, öfke kontrolü, dürtü bozukluğu vb. durumlara göre uygulanan modüller çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulanmaktadır.
- *Aile ile çalışmada* öncelikle ailenin çocuğun güvenliğini tehlikeye atacak bir eylemde bulunma riski bulunup bulunmadığı değerlendirilmektedir. Çocuğun ailesi ile görüşme yapılmasına engel bir durum olmaması halinde ailenin de katılımı sağlanarak sözleşme yapılmaktadır. Rehabilitasyon süreci boyunca çocukla yürütülen çalışmaların yanı sıra çocukların ebeveynleri ya da bakım verenleri ile de mesleki görüşmeler ve yönlendirmeler yapılmaktadır. Program kapsamında; ailelere, çocuk aile ilişkisinin güçlendirilmesi, etkin ebeveynlik becerileri, suça sürüklenen, madde bağımlısı ve istismar mağduru çocuğa yaklaşım konularında bireysel danışmanlık yapılmaktadır.

Diğer taraftan Kurum bakımından reşit olarak ayrılan gençlerin toplumsal yaşama uyum sağlamalarını desteklemek ve bağımsız bir yaşam kurmalarına katkıda bulunmak amacıyla 81 İl Müdürlüğümüz bünyesinde faaliyet gösteren Bakım Sonrası Rehberlik ve İzleme Birimleri aracılığıyla kapsamlı hizmetler sunulmaktadır. Bu birimler, gençlerin bakım sonrası süreçte karşılaştıkları sosyal, ekonomik ve psikolojik zorlukları aşmalarına yardımcı olmak, iş hayatına ve toplumsal yaşama entegrasyonlarını güçlendirmek için çalışmalar yürütmektedir.

Kurum bakımından ayrıldıktan sonra gençlerin toplumsal yaşama uyumlarını desteklemek ve takip etmek amacıyla gençlerin rızası doğrultusunda 1 yıl süre ile izleme hizmeti sunulmaktadır. Gencin izleme hizmetine ihtiyacının devam ettiğinin değerlendirilmesi halinde izleme süreci 1 (yıl) süre ile daha uzatılabilmektedir. İzleme sürecinde kişinin barınma, ekonomik, sosyal destek, sosyal hayata uyum, iş hayatına uyum ve benzeri konularda destek ihtiyacına ilişkin değerlendirmeler yapılarak ihtiyaç duyulan alanlarda hizmet alabilmesi için çalışmalar yürütülmektedir.

Bakım sonrası rehberlik ve izleme hizmetleri ile, gençlerin kurum bakımından ayrıldıktan sonra kendi ayakları üzerinde durabilmelerini, toplumsal rollerini başarıyla yerine getirebilmelerini ve sürdürülebilir bir yaşam kurabilmeleri hedeflenmektedir. Bu hizmetler, gençlerin yalnızca temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik değil, aynı zamanda kişisel gelişimlerini desteklemeye, öz güvenlerini artırmaya ve potansiyellerini gerçekleştirmeye yönelik bütüncül bir yaklaşımla yürütülmektedir. Bakanlığımız, bu süreçte gençlerin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak kişiye özel rehberlik ve destek planları oluşturmakta; sosyal, ekonomik ve psikolojik alanlarda çok yönlü hizmetler sunmaktadır.

Bununla birlikte, çocuk bakım kuruluşlarında çocuklar tıpkı aile yanında olduğu gibi eğitimleri takip edilmekte her türlü kurs, etkinlik, spor ve sanat faaliyetleri ile desteklenmekte, hayata hazırlanma süreçleri desteklenmektedir.

Diğer taraftan, 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde Bakanlığımıza atfedilen görevler, 2024-2028 yıllarını kapsayan On İkinci Kalkınma Planında sivil toplum-kamu iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik olup mevzuatta yer alan diğer bahse konu görevler kapsamında sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetlerini yerine getirmek üzere kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör kuruluşları ile

ortak çalışmalar yapmak, plan ve programlar ortaya koymak Bakanlığın temel görevleri arasında sayılmaktadır.

Bu bağlamda Bakanlığımızla sivil toplum iş birliği kapsamında temel faaliyetler Bakanlığımız ana hizmet birimlerince yürütülmekte olup Başkanlığımızca koordinasyon görevi ifa edilmektedir. Ayrıca, Bakanlığımız Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve II. Eylem Planı'nda belirtilen hedefler çerçevesinde sivil toplumla iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla faaliyetler yürütülmektedir.

Öte yandan, bağımlı birey ve ailelerine yönelik olarak Bakanlığımız tarafından başlatılan Sosyal Uyum Süreci Danışmanlığı hizmeti, sosyal hizmet merkezleri aracılığıyla sunulmaktadır.

Sosyal Uyum Süreci Danışmanlığı kapsamında, bağımlılıkla mücadele alanında 18 yaş üzeri bireylere, ailelerine ve yakınlarına ihtiyaç duydukları rehberlik ve danışmanlık hizmetleri sunulmaktadır. Sosyal Uyum Süreci; bağımlılık problemi yaşayan/yaşamış bireylerin ve bu kapsamlı sorundan doğrudan etkilenen bağımlı bireylerin ailelerinin/yakınlarının topluma uyum sağlama girişimlerini içeren bir süreçtir. Bu süreç, tıbbi psikososyal tedaviden ayrı olarak, toplumla bağlarını kaybetmiş olan bireyin meslek edinme, iş bulma, arkadaşları ve ailesiyle olan ilişkilerini geliştirme yoluyla topluma yeniden uyumunu amaçlamaktadır. Söz konusu hizmetleri yerine getiren meslek personeli çeşitli hizmet içi eğitimlerle desteklenmektedir.